บทที่ 4
ผลการศึกษา

4.1 การตรวจประเมินเบื้องต้น

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของห้องเย็นกวางทองพืชผล

ห้องเย็นกวางทองพืชผล เป็นสถานประกอบการที่ทั้งรับซื้อหอมหัวใหญ่และเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 5 ไร่ (ภาพที่ 4.1)

จากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของห้องเย็นกวางทองพืชผล พบว่า ในช่วงฤดูกาลผลิตปี พ.ศ. 2554 - 2555 เริ่มทำการรับซื้อหอมหัวใหญ่ช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 โดยมีเป็นกิจการของครอบครัวโดยมีจำนวนพนักงานรวมทั้งสิ้น 14 คน ประกอบด้วย เจ้าของกิจการ (ผู้จัดการห้องเย็น) 1 คน หัวหน้าฝ่ายบัญชีและรับซื้อหอมหัวใหญ่ 1 คน หัวหน้าฝ่ายจัดจำหน่าย 1คน ฝ่ายขนส่ง 2 คน ฝ่ายดูแลและจัดเตรียมของห้องเย็น 3 คน ฝ่ายดูแลโกดัง 3 คน และฝ่ายดูแลรักษาความสะอาด 3 คน โดยทำการซื้อหอมหัวใหญ่บริเวณใกล้เคียง ห้องเย็นกวางทองพืชผลสามารถการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่หลังฤดูกาลปลูกทั้งหมด 1,000 ตัน ปัจจุบันมีการซื้อหอมหัวใหญ่แบ่งเป็น 2 แบบ คือ ทำการซื้อแบบเหมา และทำการซื้อแบบแยกเบอร์ โดยแบ่งออกเป็น 5 เบอร์ ได้แก่ เบอร์ 0 เบอร์ 1 เบอร์ 2 เบอร์ 3 และ เบอร์ 4 โดยรับซื้อหอมหัวใหญ่ประมาณ 15 ตันต่อวัน หลังจากนั้นนำหอมหัวใหญ่ไว้ที่ลานพัก 1-2 วันก่อน เพื่อลดอุณหภูมิของหอมหัวใหญ่ลงก่อนที่จะนำเข้าไปเก็บรักษาในห้องเย็น ในระยะเวลา 1 ปี ห้องเย็นของกวางทองพืชผลเปิดใช้งานเป็นเวลา 11 เดือน โดยใช้ในการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่เป็นเวลา 2-4 เดือน หลังจากนั้นก็ใช้ทำการเก็บผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ เช่น ลำไย ลูกพลับ เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตรในแต่ละฤดูกาลผลิตตามช่วงเวลาต่างๆ ของปี

การขนย้ายหอมหัวใหญ่ใช้รถโฟล์คลิฟท์ 2 คันโดย คันที่ 1 ซึ่งใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง ทำการขนย้ายหอมหัวใหญ่นอกห้องเย็น และรถโฟล์คลิฟท์คันที่ 2 ซึ่งใช้แบตเตอรี่ จะทำการขนเคลื่อนย้ายหอมหัวใหญ่ในห้องพักสินค้าและห้องเย็นหลังจากนั้นจะต้องนำหอมหัวใหญ่เข้าไปไว้ในห้องพักสินค้าเพื่อปรับอุณหภูมิ โดยจะพักไว้ประมาณ 3-4 ชั่วโมง จากนั้นจะนำไปเก็บไว้ในห้องเย็น 2 เพื่อปรับอุณหภูมิก่อนที่จะนำเข้าห้องเย็น 1 เช่นกัน โดยที่ห้องเย็น 1 จะมีการปรับอุณหภูมิลงทุกคืน โดยจะปรับลงคืนละ 2 องศาเซลเซียสไปจนกว่าได้อุณหภูมิ 2-4 องศาเซลเซียส เมื่อห้องเย็น 1 เต็ม ก็จะทำการเปลี่ยนห้องเย็น 2 เป็นห้องเก็บรักษาหอมหัวใหญ่และจะทำการปรับลงคืนละ 2 องศาเซลเซียส เช่นเดียวกับห้องเย็น 1 และเมื่อห้องเย็น 1 และ 2 มีหอมหัวใหญ่เต็มแล้วจึงจะมีการใช้ห้องพักสินค้าเป็นห้องเก็บรักษาหอมหัวใหญ่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

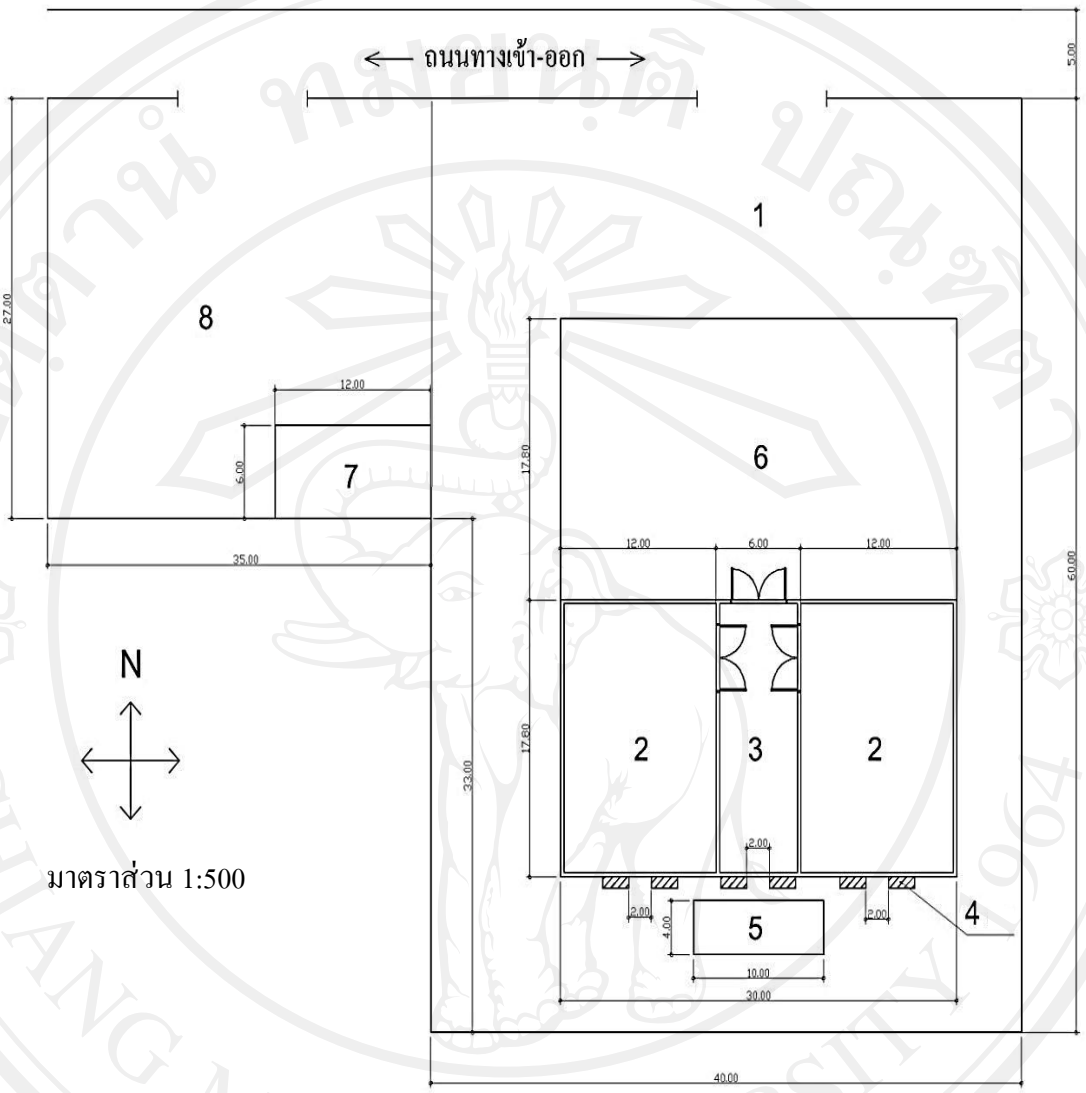

มาตราส่วน 1:500

1. ลานรับซื้อหอมหัวใหญ่
2. ห้องเย็น
3. ห้องพักสินค้า
4. คอมเพรสเซอร์
5. ห้องควบคุมระบบไฟฟ้า
6. ลานซีเมนต์เอนกประสงค์
7. สำนักงาน
8. ที่พักอาศัย

ภาพที่ 4.1 แผนผังห้องเย็นกวางทองพืชผล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.1.2 กระบวนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น

ห้องเย็นกวางทองพืชผลมีขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น ซึ่งเริ่มต้องแต่ขั้นตอนการรับซื้อหอมหัวใหญ่ จนถึงขั้นตอนการขนหอมหัวใหญ่ขึ้นรถบรรทุก (ภาพที่ 4.2) ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การรับซื้อหอมหัวใหญ่ หอมหัวใหญ่ที่ซื้อมาเป็นหอมหัวใหญ่สดที่ผ่านการเก็บเกี่ยวแล้ว บรรจุอยู่ในกระสอบตาข่ายสีแดงที่ใช้สำหรับบรรจุหอมหัวใหญ่ โดยบรรจุกระสอบละประมาณ 25-27 กิโลกรัม โดยจะแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ แบบที่คัดแยกตามเบอร์ คือ เบอร์ 0 (เส้นผ่านศูนย์กลาง 7 เซนติเมตร) เบอร์ 1 (เส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า 6 เซนติเมตรแต่ไม่เกิน 7 เซนติเมตร) เบอร์ 2 (เส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า 5 เซนติเมตรแต่ไม่เกิน 6 เซนติเมตร) เบอร์ 3 (เส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า 4 เซนติเมตรแต่ไม่เกิน 5 เซนติเมตร) และเบอร์ 4 (เส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า 4 เซนติเมตร) และแบบที่ซื้อเหมาสวน คือ คัดแยกเบอร์ 0 แต่ไม่คัดแยก เบอร์ 1 เบอร์ 2 เบอร์ 3 และเบอร์ 4 โดยหอมหัวใหญ่สดทั้งหมดรับมาจาก เกษตรกร ผู้รวบรวมหอมหัวใหญ่ และพนักงานงานของกวางทองพืชผลส่งไปดูในการซื้อเหมาทั้งสวน โดยหอมที่บรรจุลงกระสอบตาข่ายแล้วจะขนย้ายโดยรถบรรทุก 4 ล้อ ซึ่งทำการชั่งน้ำหนักจากเครื่องชั่งอุตสาหกรรม แล้วตอนกลับออกไปก็กลับไปชั่งรถเปล่า แล้วจึงนำบัตรชั่งน้ำหนักทั้งก่อนและหลังมาตรวจเช็ค เพื่อจะได้คำนวณน้ำหนักของหอมหัวใหญ่ หลังจากนั้นจะทำการซุ่มตรวจหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสีย โดยจะซุ่มตรวจเฉพาะหอมหัวใหญ่ที่รับซื้อแบบคัดแยกเบอร์ ซึ่งจะรถบรรทุก 1 คัน จะทำการซุ่มตรวจ 2 กระสอบ และไม่มีการสุ่มตรวจแบบเหมาสวน หลังจากนั้นก็คำนวณเงินตามคุณภาพของหอมหัวใหญ่

2. การพักหอมหัวใหญ่ พนักงานนำกระสอบตาข่ายสีแดงที่บรรจุหอมหัวใหญ่ไปจัดเรียงซ้อนกันบนพาเลท 48 กระสอบ น้ำหนักประมาณ 1,200-1,300 กิโลกรัมขนย้ายโดยรถโฟล์คลิฟท์น้ำมันไปบริเวณลานพักหอมหัวใหญ่ โดยทำการพักไว้ประมาณ 1-2 วัน เพื่อให้หอมหัวใหญ่บางส่วนแห้ง และเพื่อให้หอมหัวใหญ่คายร้อนออกมา

3. การคัดแยกคุณภาพหอมหัวใหญ่ พนักงานทำการตรวจสอบว่ากระสอบไหนมีหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสีย มีน้ำไหลออกมา ถ้าพบกระสอบที่เสียหายแล้ว นำไปเทบนรางคัด จากนั้นพนักงานจะคัดเอาแต่หอมหัวใหญ่ที่มีคุณภาพดีใส่ลงกระสอบตาข่ายสีแดง แล้วนำกลับไปวางไว้บนพาเลท และส่วนพาเลทที่ไม่มีหอมเสียหายก็พร้อมสำหรับขนย้ายเข้าห้องเย็น

4. การขนย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้า (ห้องป้องกันความร้อนจากภายนอกเข้ามาและป้องกันความเย็นออกไป) รถโฟล์คลิฟท์น้ำมันขนย้ายพาเลทหอมหัวใหญ่ไปไว้ที่หน้าห้องพักสินค้า จากนั้นรถโฟล์คลิฟท์ไฟฟ้าทำการขนย้ายหอมหัวใหญ่เข้าไปในห้องพักสินค้า อีกที

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ซึ่งห้องพักสินค้า จะควบคุณอุณหภูมิให้อยู่ประมาณ 20-25 องศาเซลเซียส โดยจะพักหอมหัวใหญ่ไว้ประมาณ 3-4 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 6 ชั่วโมง

5. การขนย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องเย็น รถโฟล์คลิฟท์ไฟฟ้าทำการขนย้ายหอมหัวใหญ่จากห้องพักสินค้า (20-25 องศาเซลเซียส) ไปห้องเย็น 1 ซึ่งมีอุณหภูมิ 15-20 องศาเซลเซียส สาเหตุที่ไม่นำหอมหัวใหญ่จากลานพักเข้าไปห้องเย็น 1 เลย เพราะว่าถ้าหอมหัวใหญ่มีอุณหภูมิสูงไปเจอกับอุณหภูมิที่เย็นกว่ามากทันที จะทำให้หอมหัวใหญ่บวมน้ำและช้ำและยังทำให้คอมเพรสเซอร์ทำงานหนักอีกด้วย เมื่อขนย้ายหอมหัวใหญ่ที่ต้องการเก็บรักษาเข้าไปในห้องเย็น 1 ทั้งหมดแล้ว หลังจากนั้นรถโฟล์คลิฟท์ไฟฟ้าจะทำการจัดเรียงพาเลทหอมหัวใหญ่ จะมีขนย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องเย็นทุกๆ 3 วัน และจะเอาเข้าประมาณ 5-6 ครั้ง จะใช้เวลาประมาณ 10-15 วัน

6. การเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น การเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นมีอยู่ 2 ขั้นตอน โดยขั้นแรกจะเป็นการลดอุณหภูมิหอมหัวใหญ่ที่ห้องพักสินค้า (20-25 องศาเซลเซียส) และขั้นที่ 2 เป็นการลดอุณหภูมิหอมหัวใหญ่ที่ห้องเย็น ซึ่งมีห้องเย็นอยู่ 2 ห้องด้วยกัน โดยใช้เก็บหอมหัวใหญ่ที่ละห้อง เมื่อห้องเย็น 1 หอมหัวใหญ่เต็มแล้วจึงเปิดใช้ห้องเย็น 2 ห้องเย็นทำการปรับลดอุณหภูมิลงทุกคืน คืนละ 1 องศาเซลเซียส จาก 15-20 องศาเซลเซียสลดลงไปจนถึง 2-4 องศาเซลเซียส การตรวจสอบคุณภาพหอมหัวใหญ่ทำการเข้าไปตรวจสอบความเสียหายสัปดาห์ละประมาณ 3 ครั้ง และจะทำการตรวจสอบทุกสัปดาห์จนกระทั่งนำหอมหัวใหญ่ออกมาจำหน่าย

7. การขนย้ายหอมหัวใหญ่จากห้องเย็นไปห้องพักสินค้า เมื่อครบกำหนดการเก็บหรือเมื่อมีการสั่งซื้อจากลูกค้า ก็ใช้รถโฟล์คลิฟท์ไฟฟ้าขนย้ายพาเลทหอมหัวใหญ่ไปไว้ที่ห้องพักสินค้า 1-2 ชั่วโมง เมื่อขนย้ายหอมหัวใหญ่ที่ต้องการเสร็จแล้วประตูห้องเย็นถูกปิดทันที

8. การนำหอมหัวใหญ่ออกจากห้องพักสินค้า หอมหัวใหญ่ถูกขนย้ายโดยรถโฟล์คลิฟท์ไฟฟ้าไปวางไปหน้าห้องพักสินค้า หลังจากนั้นใช้รถโฟล์คลิฟท์น้ำมันขนย้ายจากหน้าห้องพักสินค้าไปที่ลานพักหอมหัวใหญ่แล้วให้พนักงานนำไปเทพึ่งบนพื้นซีเมนต์ 1-2 วัน เพื่อให้อุณหภูมิของหอมเท่ากับอุณหภูมิปกตินอกห้องเย็น และให้น้ำที่มาเกาะระเหยไป

9. การตรวจคุณภาพและการบรรจุลงตะกร้า หลังจากที่ได้พึ่งหอมหัวใหญ่บนพื้นซีเมนต์ ครบ 1-2 วัน หรือน้ำที่มาเกาะหอมหัวใหญ่ระเหยไปหมดแล้ว พนักงานต้องทำการคัดแยกหอมที่เน่าเสียออก แล้วเลือกเอาแต่หอมหัวใหญ่ที่ดีมีคุณภาพบรรจุลงในตะกร้าพลาสติก โดยทำการบรรจุตะกร้าละ 25 กิโลกรัม จากนั้นรวบรวมไปวางบนพาเลท

10. การขนขึ้นรถบรรทุก ใช้โฟล์คลิฟท์น้ำมันขนย้ายพาเลทที่มีตะกร้าหอมหัวใหญ่ไปวางที่ท้ายรถบรรทุก 10 ล้อ จากนั้นคนงานนำตะกร้าหอมหัวใหญ่ไปจัดเรียงบนรถบรรทุกจนเต็มหรือตามจำนวนที่ต้องการ หลังจากนั้นรถบรรทุกก็ทำการขนหอมหัวใหญ่ออกไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

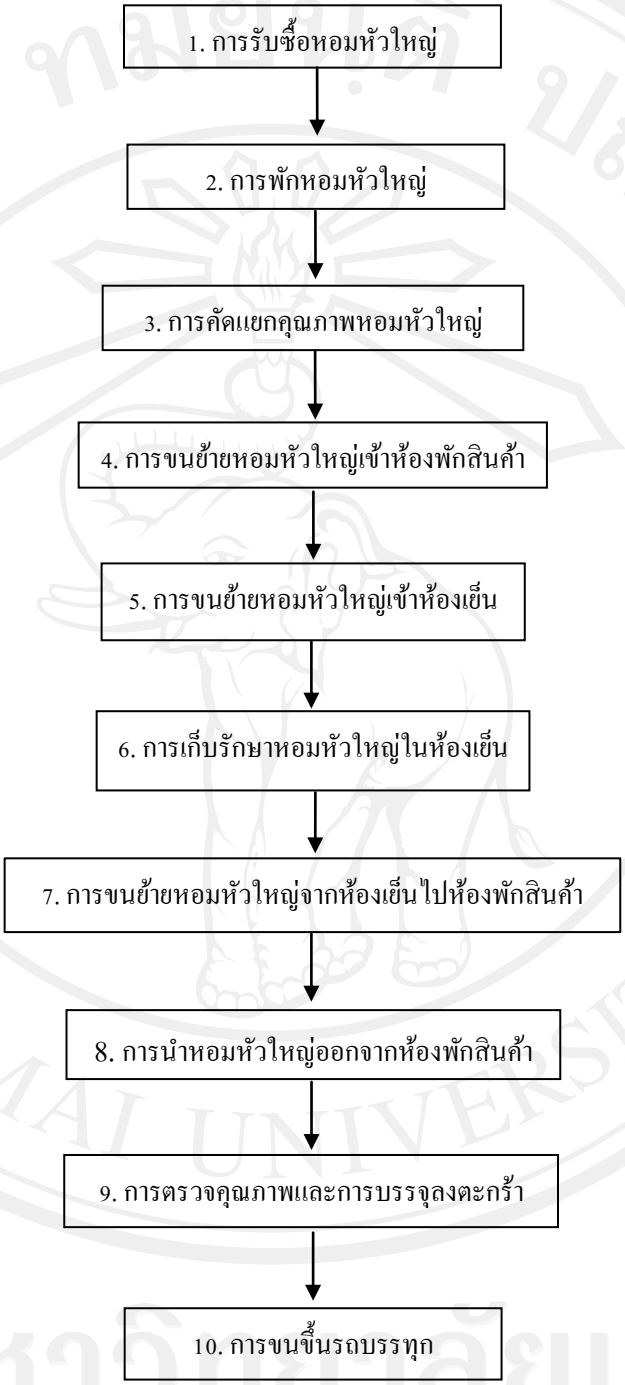

ภาพที่ 4.2 ขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นของห้องเย็นกวางทองพืชผล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.1.3 การประเมินมวลและพลังงานเข้า-ออกในการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น

จากขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นนำไปประเมินมวลและพลังงานเข้า-ออกทั้ง 10 ขั้นตอน ในฤดูการผลิตปี พ.ศ. 2555 ซึ่งการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นตั้งแต่ เดือนมีนาคม 2555 ถึงมิถุนายน 2555 พบว่า มีมวลและพลังงานเข้า-ออกในบางขั้นตอน (ภาพที่ 4.3) เมื่อทำการรวบรวมข้อมูลการใช้ทรัพยากรในปี 2555และจัดเป็นกลุ่มของมวลและพลังงานเข้าและออกซึ่งสามารถแยกได้เป็น 4 กลุ่ม (ภาพที่ 4.4) ดังนี้

1. มวลเข้าประกอบด้วยหอมหัวใหญ่สด 698,472 กิโลกรัม น้ำ 10,000 ลิตร น้ำมันหล่อลื่นคอมเพรสเซอร์คาเทค เบอร์ 68 20 ลิตร น้ำยาหล่อเย็น R22 50 กิโลกรัม ชุดกรองเขม่าและคราบน้ำยาในไดเออร์ 5 ชุด น้ำยาล้างกรองเขม่าและคราบน้ำยาในคอมเพรสเซอร์10 กิโลกรัม และกระสอบตาข่ายสีแดง 25,870 ใบ ซึ่งรวมมูลค่ามวลเข้าเป็นเงิน 4,232,522บาท (ตารางภาคผนวก ค.1)

2. มวลออกประกอบด้วยหอมหัวใหญ่หลังการเก็บรักษาจากห้องเย็น 558,571 กิโลกรัม หอมหัวใหญ่สูญเสียน้ำหนัก 112,385 กิโลกรัม หอมหัวใหญ่เน่าเสีย 27,516 กิโลกรัม น้ำมันหล่อลื่นคอมเพรสเซอร์เก่า 20 ลิตร ความเย็นจากน้ำยาหล่อเย็น R22 สูญหายไปในระบบ (ไม่สามารถวัดได้) ชุดกรองเขม่าและคราบน้ำยา ในไดเออร์ที่ใช้แล้ว 5 ชุด ของเสียจากน้ำยาล้างกรองเขม่าและคราบน้ำยาในคอมเพรสเซอร์ (ไม่ได้เก็บข้อมูล) โดยจะนำเก็บแยกไว้เป็นขยะอันตราย แล้วให้รถเก็บขยะนำไปกำจัด และกระสอบตาข่ายสีแดงเสียหาย โดยประมาณแล้วเสียหายร้อยละ 20 (ไม่ได้เก็บข้อมูล)

3. พลังงานเข้าประกอบด้วยไฟฟ้า 67,599.10 กิโลวัตต์-ชั่วโมง และน้ำมันดีเซลรถโฟล์ลิฟท์ 120 ลิตรซึ่งรวมมูลค่ามวลเข้าเป็นเงิน 288,062.14 บาท (ตารางภาคผนวก ค.1)

4. พลังงานออก ประกอบด้วย ความร้อน (ไม่สามารวัดได้) แสงสว่าง 481.4 ลักซ์ ไอเสียรถโฟล์คลิฟท์ (ไม่สามารถวัดได้) สูญเสียความเย็น (ไม่สามารถวัดได้) และพลังไฟฟ้าในการชาร์จแบตเตอรี่ 614.4 กิโลวัตต์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

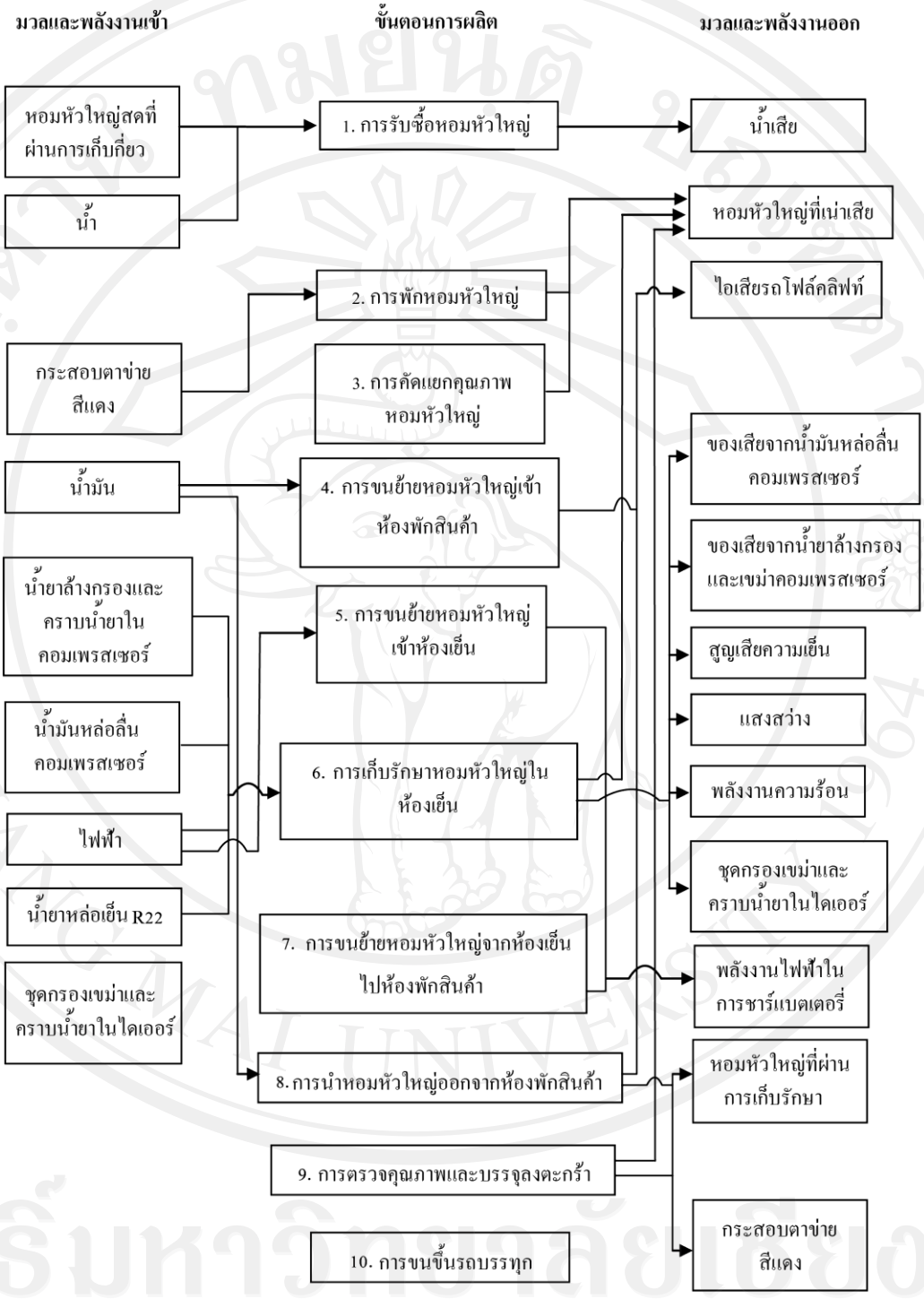

ภาพที่ 4.3 มวลและพลังงานที่เข้าและออกในการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ของห้องเย็นกวางทองพืชผล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

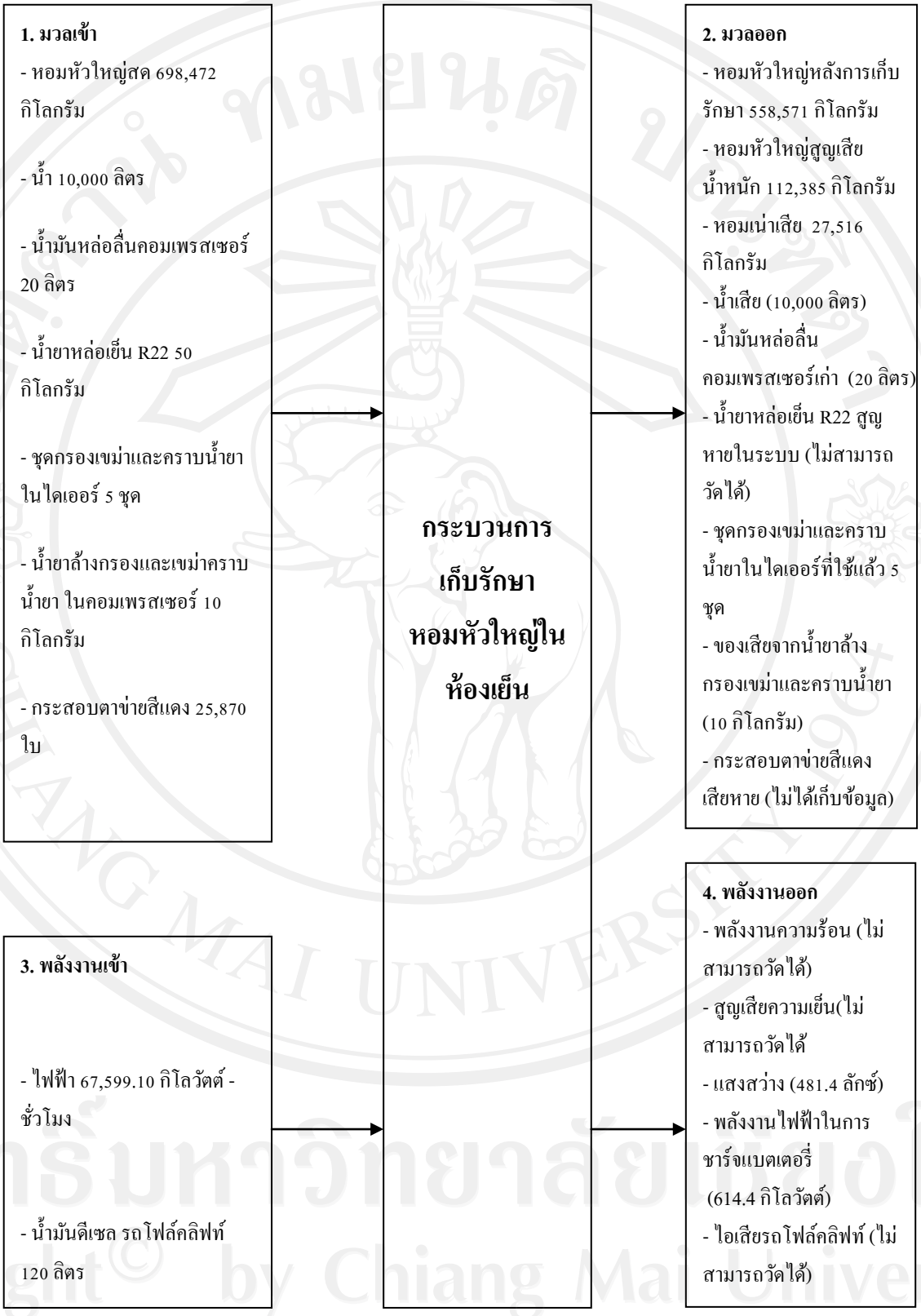

ภาพที่ 4.4 ปริมาณมวลและพลังงานที่เข้าและออกในการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ของห้องเย็นกวางทองพืชผล ปี พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.1.4 การจัดลำดับความสำคัญของขั้นตอนที่ทำให้เกิดการสูญเสีย

จากการประเมินมวลและพลังงานเข้า-ออกในการเก็บรักษา และหอมหัวใหญ่ ฤดูกาลผลิต ปี พ.ศ. 2555 พบว่ามีการสูญเสียเกิดขึ้นทั้งมวลและพลังงาน ซึ่งเป็นการประเมินในภาพรวมของระบบการผลิตแต่เพื่อให้มีความสะดวกในการปรับปรุงงานจริง จึงได้ประเมินจัดลำดับความสำคัญของการสูญเสียนี้ ได้พิจารณาร่วมกับเจ้าของห้องเย็น โดยอาศัยเกณฑ์ 4 อย่าง ได้แก่ ด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (ปริมาณ/ความเป็นพิษ) ด้านการลงทุนด้านโอกาสในการทำเทคโนโลยีสะอาด (CT) และด้านความสนใจ/ความร่วมมือของผู้ประกอบการ จากการประเมินพบว่า ทั้ง 10 ขั้นตอนมีลำดับความสำคัญของการสูญเสียแตกต่างกัน ในการศึกษานี้ได้พิจารณาร่วมกับเจ้าของกิจการ คัดเอาเฉพาะขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการสูญเสีย 3อันดับแรก เพื่อนำไปประเมินละเอียดต่อไป3 อันดับแรกดังกล่าว ได้แก่ การขนย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้า (9 คะแนน) การเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น (9 คะแนน) และขั้นตอนการรับซื้อหอมหัวใหญ่ (8 คะแนน) (ตารางที่ 4.1) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่ 1 มีอยู่ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 4 การขนย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้า และขั้นตอนที่ 6 การสูญเสียในขั้นตอนการขนย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้า เกิดจากมีการเปิดประตูห้องพักสินค้าค้างไว้ มีความร้อนภายนอกเข้าไปในห้องเย็นคอมเพรสเซอร์ทำงานหนักขึ้นส่วนในขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าไฟต่อน้ำหนักหอมหัวใหญ่ค่อนข้างสูง ซึ่งอาจเกิดจากการบริหารจัดการห้องเย็นขาดประสิทธิภาพ

ลำดับที่ 3 เป็นขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับการรับซื้อหอมหัวใหญ่ (8 คะแนน) การสูญเสียนี้เกิดจาก มีการรับซื้อหอมหัวใหญ่ที่มีคุณภาพไม่ดี มีหอมหัวใหญ่เน่าเสียปนมากับหอมหัวใหญ่ที่ดี เนื่องจากสถานประกอบการมีระบบการจัดการ การสุ่มตรวจ และการคัดกรองหัวใหญ่ยังไม่มีประสิทธิภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.1 การจัดลำดับความสำคัญขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นที่ทำให้เกิดการสูญเสีย

ขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นที่เกิดการสูญเสีย	คะแนนจากการประเมิน *				คะแนนรวม	ลำดับที่ ***
	ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (ปริมาณ/ความเป็นพิษ) *	การลงทุน **	โอกาสในการทำเทคโนโลยีสะอาด (CT) *	ความสนใจ/ความร่วมมือของผู้ประกอบการ *		
1. การรับซื้อหอมหัวใหญ่	1	1	3	3	8	3
2. การพักหอมหัวใหญ่	1	3	1	1	6	8
3. การคัดแยกคุณภาพหอมหัวใหญ่	1	2	3	1	7	4
4. การขนย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้า	1	2	3	3	9	1
5. การขนย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องเย็น	1	2	1	1	5	5
6. การเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น	2	1	3	3	9	1
7. การขนย้ายหอมหัวใหญ่จากห้องเย็นไปห้องพักสินค้า	1	3	1	1	5	5
8. การนำหอมหัวใหญ่ออกจากห้องพักสินค้า	1	2	1	1	5	8
9. การตรวจสอบคุณภาพและบรรจุลงตะกร้า	1	3	1	1	5	5
10. การขนขึ้นรถบรรทุก	1	3	1	1	5	10

หมายเหตุ

* คะแนน 1 = ต่ำ 2 = ปานกลาง 3 = สูง

** คะแนนสำหรับการลงทุน 1 = ลงทุนสูง 2 = ลงทุนปานกลาง 3 = ลงทุนต่ำ

*** ลำดับความสำคัญ 1= สำคัญมากที่สุด เรียงไปตามลำดับจนถึง 10 = สำคัญน้อยที่สุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.1.5 การจัดลำดับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม

นอกจากการจัดลำดับขั้นตอนที่ทำให้เกิดการสูญเสียแล้ว ยังมีการพิจารณาประเด็นที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการพิจารณานี้ได้พิจารณาร่วมกับเจ้าของกิจการ พิจารณาด้วยหลักเกณฑ์4 อย่าง คือ ปริมาณผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กฎหมายมาตรฐานสิ่งแวดล้อมและความเกี่ยวข้องกับนโยบายของกิจการโดยในแต่ละเกณฑ์ให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำปานกลาง และสูง จากการประเมินผลรวมของประเด็นที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมของการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ พบว่าประเด็นที่มีคะแนนรวมมากที่สุด 3 อันดับแรก คือของเสียจากห้องเย็นการใช้ไฟฟ้า และการใช้สารเคมี ได้คะแนนรวมเท่ากับ 9 8 และ 5 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.2) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่ 1 ประเด็นหอมหัวใหญ่เน่าเสียจากห้องเย็น ซึ่งประกอบไปด้วย หอมเน่าเสีย 27,516 กิโลกรัม และน้ำเสีย (10,000 ลิตร)

ลำดับที่ 2 ประเด็นการใช้ไฟฟ้ามีการใช้กำลังไฟฟ้าในปริมาณที่สูง มีค่าใช้จ่ายต่อกิโลกรัมของหอมหัวใหญ่ที่เก็บรักษาค่อนข้างสูงโดยที่ในฤดูการผลิต 2555 ช่วงเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงที่กำลังนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องเย็น มีค่าใช้จ่ายสูงถึง 220.72 บาท/ตัน/เดือน และในช่วงเดือนเมษายน มีค่าใช้จ่าย 106.5 บาท/ตัน/เดือน (ตารางภาคผนวกที่ ง.1) ซึ่งมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากในช่วงปลายเดือนดังกล่าวเริ่มมีการนำหอมหัวใหญ่ที่เก็บไว้ออกไปจำหน่าย ซึ่งยังมีใช้จ่ายสูง

ลำดับที่ 3 ประเด็นการใช้สารเคมี ซึ่งประกอบไปด้วยน้ำมันหล่อลื่นคอมเพรสเซอร์เก่า (20 ลิตร) น้ำยาหล่อเย็น R22 สูญหายในระบบ (ไม่สามารถวัดได้) และของเสียจากน้ำยาล้าง กรองเขม่าและคราบน้ำยา (10 กิโลกรัม)

ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมมีลำดับความสำคัญสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับลำดับความสำคัญของขั้นตอนที่ทำให้เกิดการสูญเสีย ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงได้เลือกใช้ประเด็นที่สำคัญด้านสิ่งแวดล้อมทั้ง 2 ลำดับแรก คือ ของเสียจากห้องเย็น และการใช้ไฟฟ้ามาก เพื่อนำไปเป็นประเด็นการสูญเสียสำหรับพิจารณาในการประเมินโดยละเอียดต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.2 การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม

ประเด็นที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม	คะแนนจากการประเมิน *				คะแนนรวม	ลำดับ
	ปริมาณ	ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	กฎหมาย มาตรฐาน สิ่งแวดล้อม	เกี่ยวข้องกับนโยบาย กิจการ		
การใช้น้ำ	1	1	1	1	4	4
การใช้เชื้อเพลิง	1	1	1	1	4	4
การใช้ไฟฟ้า	3	2	1	2	8	2
การใช้สารเคมี	1	2	1	1	5	3
หอมหัวใหญ่เน่าเสียจากห้องเย็น	3	2	1	3	9	1
มลพิษทางอากาศ	1	1	1	1	4	4
กลิ่น	1	1	1	1	4	4

หมายเหตุ : 1 = ต่ำ

2 = ปานกลาง

3 = สูง

4.2 การตรวจประเมินละเอียด

จากการตรวจประเมินเบื้องต้นได้มีขั้นตอนที่ทำให้เกิดการสูญเสียที่สำคัญ 3 ขั้นตอน และประเด็นสิ่งแวดล้อม2 ลำดับเมื่อทำการจัดลำดับขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นที่ทำให้เกิดการสูญเสียและประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมสำคัญแล้ว นำไปทำการตรวจประเมินละเอียด ดังนี้

4.2.1 การจัดสมดุลมวลและพลังงานที่ได้จากประเด็นการสูญเสียที่สำคัญ

หลังจากที่ได้ทำการตรวจประเมินละเอียดจึงได้นำข้อมูลมาพิจารณาความสมดุลของมวลและพลังงานเข้า-ออก ตามความสำคัญของประเด็นการสูญเสีย (ตารางที่ 4.3) ได้แก่ ประเด็นการใช้ไฟฟ้ามาก พบว่า พลังงานไฟฟ้าเข้าปริมาณ 67,599.10 กิโลวัตต์ - ชั่วโมง มีพลังงานออกในรูปของแสงสว่าง 481.4 ลักซ์ พลังงานความร้อนไม่สามารถวัดค่าได้ พลังงานความเย็นไม่สามารถวัดค่าได้ และพลังงานไฟฟ้าในการชาร์จแบตเตอรี่ 614.4 กิโลวัตต์และประเด็นการเน่าเสียของหอมหัวใหญ่จากห้องเย็น พบว่า มวลเข้า คือปริมาณหอมหัวใหญ่สดทั้งฤดูกาลเก็บรักษาปริมาณ 698,472 กิโลกรัม และมวลออก คือ หอมหัวใหญ่ที่ผ่านการเก็บรักษา 558,571 กิโลกรัม โดยคิดเป็นประมาณร้อยละ 79.97 และมีหอมเน่าเสียปริมาณ 27,516 กิโลกรัม โดยคิดเป็นประมาณร้อยละ 3.94 โดยมีการสูญเสียน้ำในหอมหัวใหญ่หลังผ่านการเก็บรักษา ประมาณ 112,385 กิโลกรัม โดยคิดเป็นประมาณร้อยละ 16.09

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.3 สมดุลมวลและพลังงานของกระบวนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นกวางทองพืชผลในประเด็นที่ทำให้เกิดการสูญเสียฤดูกาลผลิต 2555

ประเด็นการสูญเสีย	มวลและพลังงานเข้า		มวลและพลังงานออก		ของเสีย	
	รายการ	ปริมาณ (หน่วย) ต่อฤดูการเก็บรักษา)	รายการ	ปริมาณ (หน่วย) ต่อฤดูการเก็บรักษา)	รายการ	ปริมาณ (หน่วย) ต่อฤดูการเก็บรักษา)
1. การเน่าเสียของหอมหัวใหญ่	หอมหัวใหญ่สด	698,472 กิโลกรัม	หอมหัวใหญ่ที่ผ่านการเก็บรักษา	558,571 กิโลกรัม	หอมเน่าเสีย	27,516 กิโลกรัม
2. การใช้ไฟฟ้ามาก	ไฟฟ้า	67,599.10 กิโลวัตต์ - ชั่วโมง	- แสงสว่าง - พลังงานไฟฟ้าในการชาร์จแบตเตอรี่ - พลังงานความร้อน (ไม่สามารถวัดได้) - พลังงานความเย็น (ไม่สามารถวัดได้)	481.4ลักซ์ 614.4 กิโลวัตต์		

4.2.2 การประเมินหาสาเหตุการสูญเสียที่สำคัญ

จากการทำสมดุลมวลและพลังงานของกระบวนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นกวางทองพืชผลในประเด็นที่ทำให้เกิดการสูญเสีย เมื่อนำทั้ง 2 ประเด็นที่ทำให้เกิดการสูญเสียไปพิจารณาหาสาเหตุ พบว่า สาเหตุของการสูญเสียเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ ซึ่งสามารถแยกสาเหตุตามประเด็นการสูญเสียทั้ง 2 ประเด็น และขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น (ตารางที่ 4.4) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเน่าเสียของหอมหัวใหญ่ เกิดในขั้นตอนการรับซื้อหอมหัวใหญ่เพราะว่าระบบการตรวจสอบคุณภาพหอมหัวใหญ่ยังไม่เข้มงวด ทำให้หอมหัวใหญ่ที่เน่าเสียปนมากับหอมหัวใหญ่ที่ดี เมื่อทำการสุ่มตรวจสอบไม่พบหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสีย ในขั้นตอนการพักหอมหัวใหญ่ พนักงานทำการวางหอมหัวใหญ่ที่บรรจุอยู่ในกระสอบตาข่ายสีแดง วางกระแทกแรงเกินไป ทำให้หอมหัวใหญ่ช้ำเข้าไปในห้องเย็น คนงานตรวจหอมหัวใหญ่เน่าเสียไม่ละเอียดในขั้นตอนการคัดแยกคุณภาพหอมหัวใหญ่ และในขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นเพราะว่าเข้าไปตรวจสอบคุณภาพหอมหัวใหญ่ที่นำเข้าไปเก็บไว้ก่อนได้ เนื่องจากวางพาเลทชิดกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จนเกินไป ซึ่งนอกจากทำให้ไม่สามารถเดินเข้าไปได้ ยังเป็นการระบายความร้อนของหอมหัวใหญ่ได้ยาก

2. การใช้ไฟฟ้ามาก เกิดในขั้นตอนการย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้า เนื่องจากทำการเปิดประตูห้องพักสินค้านานเกินความจำเป็นทำให้ความเย็นจากห้องพักสินค้าออกมาแลกเปลี่ยนความร้อนกับอากาศนอกห้องเย็น คอมเพรสเซอร์ต้องใช้ไฟฟ้าในการทำความเย็นมากขึ้น และขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นเนื่องจากหอมหัวใหญ่เน่าเสียที่อยู่บนพาเลทข้างในห้องเย็นคลายความร้อนออกมามาก เพราะว่ามีการจัดวางพาเลทชิดกันจนเกินไปทำให้ไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบได้เมื่อมีความร้อนในห้องเย็นมากขึ้นคอมเพรสเซอร์จึงต้องใช้ไฟฟ้าในการทำความเย็นมากขึ้น เพื่อปรับอุณหภูมิห้องเย็นให้เย็นคงที่

ตารางที่ 4.4 การประเมินหาสาเหตุของการสูญเสียที่สำคัญ

ประเด็นการสูญเสียพลังงานไฟฟ้า	ขั้นตอนการที่ทำให้เกิดการสูญเสีย	สาเหตุ
1. การเน่าเสียของหอมหัวใหญ่	- การรับซื้อหอมหัวใหญ่ - การพักหอมหัวใหญ่ - การคัดแยกคุณภาพหอมหัวใหญ่ - การเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น	1.ระบบการตรวจสอบหอมหัวใหญ่ยังไม่เข้มงวด 2.พนักงานวางหอมหัวใหญ่ที่บรรจุอยู่ในกระสอบตาข่ายสีแดง แรงเกินไป ทำให้หอมหัวใหญ่ช้ำเข้าไปในห้องเย็น 3. การคัดแยกคุณภาพหอมหัวใหญ่ที่ไม่ละเอียด 4. หอมหัวใหญ่เน่าเสียในห้องเย็นทำให้หอมหัวใหญ่คุณภาพดีที่อยู่ใกล้เคียงเน่าเสียตามไปด้วย
2. การใช้ไฟฟ้ามาก	- การย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้า - การเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น	5. เปิดประตูห้องพักสินค้านานเกินความจำเป็น 6. เก็บหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสียไว้ในห้องเย็น

4.2.3 เสนอทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด

จากสาเหตุการสูญเสียที่สำคัญในขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น นำไปพิจารณาทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด โดยอาศัยข้อมูลวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาจากแหล่งความรู้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข้อมูลจากผู้ผลิตและจัดจำหน่ายอุปกรณ์ต่างๆ และการระดมความคิดเห็นจากผู้ชำนาญการด้านไฟฟ้า โดยแยกตามประเด็นการสูญเสียและขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นที่ทำให้เกิดการสูญเสีย ทำให้ได้ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุงในขั้นตอนการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นทั้งหมด 6 ทางเลือก (ตารางที่ 4.5) ได้แก่

ทางเลือกที่ 1 สร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้น ในข้อเสนอทางเลือกนี้เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการรับซื้อหอมหัวใหญ่ ซึ่งเป้าหมายหลักคือ ต้องการลดปริมาณหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสียจากผู้ที่นำหอมหัวใหญ่มาจำหน่าย โดยปกติแล้วทำการสุ่มตรวจคุณภาพเฉพาะจากการรับซื้อตามเบอร์เท่านั้น ส่วนการซื้อคละเบอร์หรือซื้อเหมาไม่มีการสุ่มตรวจคุณภาพ ฉะนั้นระบบการตรวจคุณภาพหอมหัวใหญ่ใหม่ จะทำการสุ่มตรวจคุณภาพของหอมหัวใหญ่จำนวน 10 กระสอบสำหรับรถบรรทุก 1 คันที่นำหอมหัวใหญ่มาจำหน่าย ถ้าไม่พบหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสียปนอยู่เลย จะคิดราคาหอมหัวใหญ่กิโลกรัมละ 7 บาท สำหรับรถบรรทุกคันนั้น ถ้าสุ่มตรวจแล้วพบหอมหัวใหญ่เน่าเสียปนอยู่ในกระสอบไม่เกิน 5 กระสอบ จะคิดราคาหอมหัวใหญ่ในกระสอบนั้นๆ กิโลกรัมละ 6 บาท และถ้าพบหอมหัวใหญ่เน่าเสียปนอยู่ในกระสอบเกิน 5 กระสอบ จะคิดราคาหอมหัวใหญ่ในกระสอบนั้นๆ กิโลกรัมละ 5.50 บาท ส่วนกระสอบที่ไม่ได้ทำการสุ่มตรวจก็จะคิดราคาหอมหัวใหญ่กิโลกรัมละ 7 บาท หลังจากนั้นจะต้องทำการแยกกระสอบที่มีหอมเน่าเสียออกไปเพื่อให้พนักงานทำการคัดแยกคุณภาพทันที และจะทำการบันทึกประวัติการรับซื้อหอมหัวใหญ่ของผู้ที่นำหอมหัวใหญ่มาจำหน่ายแต่ละราย เพื่อใช้ตรวจสอบประวัติของหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสีย ถ้ามีจำนวนหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสียมากและบ่อยครั้ง จะทำการตรวจสอบคุณภาพหอมหัวใหญ่ละเอียดยิ่งขึ้น

ทางเลือกที่ 2 สร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้พนักงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมีเป้าหมายในการทำงานชัดเจน มีความรับผิดชอบในการทำงาน งานที่ทำออกมาก็จะเป็นงานที่มีคุณภาพสูงสุด อีกทั้งต้องการให้พนักงานมีจิตสำนึกที่ดีในการช่วยดูแลทรัพยากรและมีจิตสำนึกในการประหยัดไฟฟ้าเจ้าของกิจการจะต้องทำการจัดอบรมพนักงานในการทำงานในแต่ละขั้นตอน และควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านไฟฟ้าเป็นผู้ที่อบรมและแนะนำในเรื่องการประหยัดพลังงานไฟฟ้า เช่น ตรวจเช็คคุณภาพหอมหัวใหญ่ให้ละเอียดขึ้นเมื่อพบหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสียหรือว่าไม่ได้คุณภาพต้องทำการคัดแยกทันที ปิดประตูห้องพักสินค้าทุกครั้งหลังจากขนย้ายหอมหัวใหญ่เรียบร้อยแล้ว ปิดสวิตช์ไฟฟ้าหลังเสร็จงานทุกครั้งปลูกจิตสำนึกในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเป็นต้น

ทางเลือกที่ 3 ปรับเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน ในเวลากลางคืนอากาศมีอุณหภูมิที่น้อยกว่าในเวลากลางวัน ซึ่งช่วยทำให้อุณหภูมิของหอมหัวลดลง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ก่อนที่จะขนย้ายไปห้องพักสินค้า และในช่วงเวลากลางคืนอัตราค่าไฟฟ้าถูกกว่าช่วงเวลากลางวันอีกด้วย จึงน่าจะเป็นแนวทางที่จะช่วยในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

ทางเลือกที่ 4 การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น เพื่อเป็นการจัดช่องทางเข้าไปตรวจสอบคุณภาพหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นขณะที่ทำการเก็บรักษา เมื่อพบหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสียสามารถนำออกมาคัดแยกได้ง่าย

ทางเลือกที่ 5 การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้า เพื่อเป็นการลดจำนวนพนักงาน และในการปิด-เปิดประตูห้องพักสินค้าคนขับรถโฟล์คลิฟท์ไฟฟ้าสามารถที่จะปิด-เปิดได้ด้วยตัวเอง และยังช่วยป้องกันการเปิดประตูทิ้งไว้โดยไม่จำเป็นอีกด้วย

ทางเลือกที่ 6 การติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น เป็นอุปกรณ์ทางไฟฟ้าที่ช่วยในการอนุรักษ์พลังงานและประหยัดงานไฟฟ้า โดยหลักการแล้วอุปกรณ์ตัวนี้จะช่วยในการปรับค่า Power factor ให้เข้าใกล้ 1.00 ทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องกับระบบการทำงานของห้องเย็นใช้กระแสไฟฟ้าน้อยลง แต่ยังคงให้กำลังไฟฟ้าเท่าเดิม เมื่อมีการใช้กระแสไฟฟ้าที่น้อยลงก็จะทำให้ค่าไฟฟ้าลดลงด้วย

ตารางที่ 4.5 ข้อเสนอทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด

ประเด็นการสูญเสีย	ขั้นตอนที่ทำให้เกิดการสูญเสีย	เทคนิคเทคโนโลยีสะอาด	ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่เสนอ
1. การเน่าเสียของหอมหัวใหญ่	- การรับซื้อหอมหัวใหญ่ - การพักหอมหัวใหญ่ - การคัดแยกคุณภาพหอมหัวใหญ่ - การเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็น	- ตรวจสอบหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสียให้ละเอียดขึ้น - อบรมพนักงานเรื่องการคัดแยกหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสีย - การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น	1.สร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้น 2การสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน 3.การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น
2. การใช้ไฟฟ้ามาก	- การย้ายหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้า	- เปิดประตูห้องเย็น และห้องพักสินค้า เท่าที่จำเป็น - เปลี่ยนเวลาไปทำงานเวลากลางคืนซึ่งค่าไฟฟ้าจะถูกกว่าช่วงเวลากลางวัน	4.การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้า 5.ปรับเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน 6.การติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.2.4 การคัดเลือกทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด

จากทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดทั้ง 6 ทางเลือก นำไปพิจารณาเบื้องต้นร่วมกับเจ้าของกิจการ โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกแบบออกเป็น 3 เกณฑ์ คือ ทางเลือกที่สามารถปฏิบัติได้ทันที ทางเลือกที่ยังคงต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม และทางเลือกที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ พบว่า มีทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่สามารถปฏิบัติได้ทั้งหมด 6 ทางเลือก ซึ่งมีรายละเอียด (ตารางที่ 4.6) ดังนี้

1. ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที ได้แก่

ทางเลือกที่ 1. สร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้น

ทางเลือกที่ 2. การสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน

ทางเลือกที่ 3. การเปลี่ยนเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน

2. ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่ต้องมีการศึกษา ได้แก่

ทางเลือกที่ 4. การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น

ทางเลือกที่ 5. การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้า

ทางเลือกที่ 6. การติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น

ตารางที่ 4.6 การประเมินเบื้องต้นเพื่อคัดเลือกเทคโนโลยีสะอาด

ทางเลือก CT	ทำได้ทันที	ต้องมีการศึกษา	ไม่สามารถปฏิบัติได้	หมายเหตุ
1. สร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้น	✓			- การเพิ่มกฎในการตัดราคาเมื่อพบเจอหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสีย
2. การสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน	✓			- อบรบพนักงานให้ทำงานมีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น
3. การปรับเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน	✓			
4. การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น		✓		- ทำการศึกษาว่าทำช่องทางเดินตรงไหน
5. การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้า		✓		- ทำการศึกษาความคุ้มค่าในการลงทุนก่อน
6. การติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น		✓		- ต้องศึกษาดูก่อนว่าติดตั้งเครื่องได้เลยหรือไม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.3 การศึกษาความเป็นไปได้ของทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด

จากทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดทั้ง 6 ทางเลือก ซึ่งสามารถเลือกเฉพาะกลุ่มที่ทำได้ทันทีและกลุ่มที่ต้องมีการศึกษา ได้แก่ การสร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้นการสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงานการปรับเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืนการวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้า และการติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็นโดยได้นำไปศึกษาความเป็นไปได้ด้านเทคนิค ด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านสิ่งแวดล้อมตามแบบประเมินความเป็นไปได้ของเทคโนโลยีสะอาด

4.3.1 ผลการศึกษาด้านเทคนิค

จากการนำทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดทั้ง 6 ทางเลือก ไปประเมินความเป็นไปได้ด้านเทคนิคตามแบบประเมินความเป็นไปได้ด้านเทคนิค พบว่า ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดทั้ง 6 ทางเลือก คือ การสร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้นการสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน การเปลี่ยนเวลาในการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้า และการติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น ได้คะแนนรวมเท่ากับ 10 10 11 9 9 และ 9 คะแนน ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน(ตารางที่ 4.7) ซึ่งจากการประเมินคะแนนที่ได้ ทั้ง 6 ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่มีความเป็นไปได้ด้านเทคนิคในเกณฑ์สูง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.7 การประเมินความเป็นไปได้ด้านเทคนิคของทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด

ลำดับ	ประเด็นการพิจารณา	ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด					
		1	2	3	4	5	6
1.	เคยมีบริษัทอื่นใช้ทางเลือกนี้มาก่อน	✓	✓	✓	✓	✓	
2.	ไม่ทำให้กำลังการผลิตลดลง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.	ไม่ทำให้เวลาการผลิตเพิ่มขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4.	ไม่ต้องหยุดการผลิต	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.	ไม่ทำให้คุณภาพผลิตภัณฑ์ลดลง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6.	ไม่ต้องการจำนวนพนักงานเพิ่ม			✓		✓	✓
7.	ไม่ต้องมีพนักงานที่มีความชำนาญพิเศษ	✓	✓	✓		✓	
8.	ไม่ต้องทำการอบรมพนักงานเพิ่มเติม						✓
9.	ไม่ต้องลงทุนสูงมาก	✓	✓	✓	✓		
10.	เหมาะสมกับผังและพื้นที่ของโรงงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11.	ไม่เพิ่มการใช้ทรัพยากร	✓	✓	✓	✓		✓
12.	ไม่ขัดต่อกฎหมาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓
คะแนนรวม		**10**	**10**	**11**	**9**	**9**	**9**
ความเป็นไปได้		**สูง**	**สูง**	**สูง**	**สูง**	**สูง**	**สูง**

หมายเหตุ : คะแนน 1-4 ได้ 1 (ต่ำ) 5-8 ได้ 2 (ปานกลาง) 9-12 ได้ 3 (สูง)

4.3.2 ผลการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์

จากการนำทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดทั้ง 6 ทางเลือก ไปประเมินความเป็นไปได้ด้านเศรษฐศาสตร์ ตามแบบประเมินความเป็นไปได้ด้านเศรษฐศาสตร์ พบว่า ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดทั้ง 6 ทางเลือก คือ การสร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้นการสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน การปรับเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้า และการติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น ได้รับคะแนนรวมเท่ากับ 6 6 6 6 4 และ 5 คะแนน ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน (ตารางที่ 4.8) ซึ่งจากการประเมินคะแนนที่ได้ มี 5 ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่มีความเป็นไปได้ด้านเศรษฐศาสตร์ในเกณฑ์สูง ยกเว้นทางเลือกที่ 5 การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้าที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.8 การประเมินความเป็นไปได้ด้านเศรษฐศาสตร์ของทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด

ลำดับ	ประเด็นการพิจารณา	ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด					
		1	2	3	4	5	6
1.	ทำให้ลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.	ทำให้ลดต้นทุนสาธารณูปโภค	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.	ทำให้ลดต้นทุนการจัดเก็บวัสดุและของเสีย	✓	✓	✓	✓		
4.	ทำให้ลดต้นทุนการกำจัดของเสีย	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.	มีระยะเวลาคืนทุนที่น่าพอใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6.	เหมาะสมกับการลงทุนหรือไม่ (พิจารณาทั้งต้นทุนขั้นแรกและต้นทุนในการบำรุงรักษา)	✓	✓	✓	✓		✓
คะแนนรวม		**6**	**6**	**6**	**6**	**4**	**5**
ความเป็นไปได้		**สูง**	**สูง**	**สูง**	**สูง**	**ปานกลาง**	**สูง**

หมายเหตุ : คะแนน 1-2 ได้ 1 (ต่ำ) 3-4 ได้ 2 (ปานกลาง) 5-6 ได้ 3 (สูง)

4.3.3 ผลการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

จากการนำทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดทั้ง 6 ทางเลือก ไปประเมินความเป็นไปได้ด้านสิ่งแวดล้อม ตามแบบประเมินความเป็นไปได้ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดทั้ง 6 ทางเลือก คือ การสร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้นการสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน การปรับเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้าและการติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็นได้รับคะแนนรวมเท่ากับ 8 8 8 8 6 และ 7 คะแนน จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน (ตารางที่ 4.9) ซึ่งจากการประเมินคะแนนที่ได้ มี 5 ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่มีความเป็นไปได้ด้านสิ่งแวดล้อมในเกณฑ์สูง ยกเว้นทางเลือกที่ 5 การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้าที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.9 การประเมินความเป็นไปได้ด้านสิ่งแวดล้อมของทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด

ลำดับ	ประเด็นการพิจารณา	ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด					
		1	2	3	4	5	6
1.	ลดความเป็นพิษและปริมาณของเสีย และกากตะกอน	✓	✓	✓	✓		✓
2.	ลดความเป็นพิษและปริมาณของมลพิษทางอากาศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.	ลดความเป็นพิษและปริมาณของน้ำทิ้ง	✓	✓	✓	✓		
4.	ไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพ และความปลอดภัยของพนักงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.	ลดการใช้ทรัพยากร (ต่อหน่วยการผลิต)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6.	ลดปริมาณการใช้พลังงาน (ต่อหน่ายการผลิต)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7.	ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8.	นำเอาของเสียกลับมาใช้ใหม่						
9.	ไม่ขัดต่อกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
คะแนนรวม		**8**	**8**	**8**	**8**	**6**	**7**
ความเป็นไปได้		**สูง**	**สูง**	**สูง**	**สูง**	**ปานกลาง**	**สูง**

หมายเหตุ : คะแนน 1-3 ได้ 1 (ต่ำ) 4-6 ได้ 2 (ปานกลาง) 7-9 ได้ 3 (สูง)

4.3.4 คัดทางเลือกที่เหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติ

ผลจากการประเมินความเป็นไปได้ด้านต่างๆ จากตารางที่ 4.7 - 4.9 นำคะแนนที่ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับความเป็นไปได้ คือ ต่ำ ปานกลาง และสูง โดยให้คะแนนเป็น 1 2 และ 3 ตามลำดับ สามารถสรุปความเหมาะสมของทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดได้ จากผลคะแนนซึ่ง พบว่า ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดทั้ง 6 ทางเลือก ได้แก่ การสร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้น การสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน การเปลี่ยนเวลาในการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้าและการติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น ได้รับคะแนนรวมเท่ากับ 9 9 9 9 9 8และ 9 คะแนนตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน (ตารางที่ 4.10) ซึ่งจากคะแนนรวมที่ได้ทำการเลือกเฉพาะทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่ได้คะแนนเต็ม 9 คะแนนเท่านั้นที่จะนำไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ การสร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้น การสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน การเปลี่ยนเวลาในการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้อง และการติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.10 การคัดเลือกประเด็นทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อนำไปปฏิบัติ

ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด (CT)	คะแนนความเป็นไปได้			คะแนนรวม	ปฏิบัติได้/ไม่ได้
	ด้านเทคนิค	ด้านความคุ้มทุน	ด้านสิ่งแวดล้อม		
1. สร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้น	3	3	3	9	ได้
2. การสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน	3	3	3	9	ได้
3. การเปลี่ยนเวลาในการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน	3	3	3	9	ได้
4. การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น	3	3	3	9	ได้
5. การติดตั้งประตูอัตโนมัติสำหรับห้องพักสินค้า	3	2	3	8	ไม่ได้
6. การติดตั้งคาปาซิเตอร์ (Capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น	3	3	3	9	ได้

หมายเหตุ : คะแนนเกณฑ์การประเมิน 1 = ต่ำ 2 = ปานกลาง 3 = สูง โดยประเมินจากผลรวมคะแนนการประเมินความเป็นไปได้ทางด้านเทคนิค ทางด้านเศรษฐศาสตร์ และทางด้านสิ่งแวดล้อม

4.4 ผลการลงมือปฏิบัติและติดตามผล

จากการประเมินและคัดเลือกทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่เหมาะสม เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด 5 ทางเลือก เพื่อให้สะดวกในการศึกษาจึงได้แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการลดปริมาณหอมหัวใหญ่เน่าเสีย ได้แก่ ทางเลือกที่ 1 สร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้น ทางเลือกที่ 2 การสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงานและทางเลือกที่ 4 การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ได้แก่ ทางเลือกที่ 3 การเปลี่ยนเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืนและทางเลือกที่ 6 การติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น

เนื่องจากบางทางเลือกต้องลงมือปฏิบัติร่วมกัน จึงไม่สามารถแยกการคำนวณได้ ดังนั้นจึงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มการลดปริมาณหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสีย และ กลุ่มการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กลุ่มที่ 1 การลดปริมาณหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสีย

หลังจากที่ได้ทดลองทำทางเลือกเทคโนโลยีสะอาดที่ต้องปฏิบัติพร้อมกันในประเด็นการลดปริมาณหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสีย 3 ทางเลือก ได้แก่ การสร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้น การสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงานและการวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น (ตารางที่ 4.11) พบว่าทางเลือกการสร้างระบบการตรวจสอบคุณภาพคุณภาพหอมหัวใหญ่ให้เข้มงวดยิ่งขึ้น จากเกษตรกรตัวอย่าง 2 ราย (ตารางภาคผนวก ง.3) มีหอมหัวใหญ่เน่าเสียปนมากับหอมหัวใหญ่คุณภาพดีลดลงอย่างเห็นได้ชัด เมื่อมีการนำหอมหัวใหญ่มาจำหน่ายครั้งที่ 2 เป็นต้นไป (ตารางภาคผนวก ง.5) ซึ่งถ้าคิดจากหอมหัวใหญ่ที่มีการปรับราคาลง สามารถลดปริมาณหอมหัวใหญ่เน่าเสียปนในกระสอบได้ประมาณร้อยละ 7.37 หรือ ลดต้นทุนลงประมาณ 0.48 บาท / กิโลกรัม หรือทั้งปีเป็นเงิน 117,317 บาท และหลังจากการสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงานและการวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น ทำให้พนักงานทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จากข้อมูลของเกษตรกรตัวอย่าง 3 ราย (ตารางภาคผนวก ง.6) พบว่า เมื่อนำหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรตัวอย่างทั้ง 3 ราย ออกจากห้องเย็นแล้ว พบหอมเน่าเสียเฉลี่ยร้อยละ 2.69 ถ้านำไปเปรียบเทียบกับปริมาณหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสียหลังนำหอมหัวใหญ่ออกจากห้องเย็นของฤดูการผลิต 2555 มีเน่าเสียร้อยละ 3.94 จะเห็นว่าลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.25 หรือคิดเป็นเงิน 213,858 บาท

กลุ่มที่ 2 การประหยัดพลังงานไฟฟ้า

จากการทดลองปฏิบัติ การเปลี่ยนเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืนและ การติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็น ที่ลงมือปฏิบัติร่วมกัน จากเก็บข้อมูลค่าไฟฟ้าเดือนมีนาคมและเมษายน ปี พ.ศ. 2556 และปี พ.ศ. 2555 แล้วนำค่าไฟฟ้าไปเปรียบเทียบกับปริมาณหอมหัวใหญ่ของปีนั้นๆ (ตารางที่ 4.11) พบว่า อัตราค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อหอมหัวใหญ่ลดลง 27.39 บาท/ตัน/เดือนในปีฤดูการผลิต 2556 มีการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ในห้องเย็นจำนวน 244.41 ตัน ประหยัดค่าไฟฟ้าได้ถึง 13,386 บาท/การเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ 1 ฤดูกาลผลิต โดยการลงทุนติดตั้ง มีระยะเวลาคืนทุน 12 เดือน หรือประมาณ 3 - 6 ของฤดูกาลผลิต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบอัตราการใช้ไฟฟ้าในการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่หลังการใช้ เทคโนโลยีสะอาดเทียบกับฤดูการผลิต 2555

ปีการเก็บรักษา	รายการ	เดือน	
		มีนาคม	เมษายน
2555	อัตราค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อหอมหัวใหญ่ (บาท/ตัน/เดือน)	220.74	129.97
2556	อัตราค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อหอมหัวใหญ่ (บาท/ตัน/เดือน)	193.95	101.99
ค่าการประหยัด (บาท/ตัน/เดือน)		26.79	27.98
ค่าการประหยัดเฉลี่ย (บาท/ตัน/เดือน)		27.39	

จากการทดลองใช้เทคโนโลยีสะอาดเรื่องการเปลี่ยนเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าให้เป็นเวลากลางคืน และ การติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor) ให้กับโรงงานห้องเย็นพบว่า ในปี พ.ศ. 2556 มีการใช้กำลังไฟฟ้าและมีค่าไฟฟ้าลดลงเมื่อเปรียบเทียบการใช้ไฟฟ้ากับปริมาณหอมหัวใหญ่ที่อยู่ในห้องเย็น (ตัน) โดยเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 มีอัตราค่าไฟฟ้าเฉลี่ยเท่ากับ 193.95 บาท/ตัน น้อยกว่าเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 ที่มีอัตราค่าไฟฟ้าเฉลี่ยเท่ากับ 220.74 บาท/ตัน ซึ่งลดลง 26.79 บาท/ตันและเดือนเมษายน พ.ศ. 2556 มีอัตราค่าไฟฟ้าเฉลี่ยเท่ากับ 101.99 บาท/ตัน น้อยกว่าเดือนเมษายน พ.ศ. 2555 ที่มีอัตราค่าไฟฟ้าเฉลี่ยเท่ากับ 129.97 บาท/ตัน ซึ่งลดลง 27.98 บาท/ตัน โดยเฉลี่ยแล้วมีอัตราค่าไฟฟ้าเฉลี่ยเท่ากับ 27.39 บาท/ตัน/เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.12 มูลค่าความประหยัดและระยะเวลาคืนทุนของทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด

ทางเลือกเทคโนโลยีสะอาด	การประเมินผลการประหยัด			ประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์	ประโยชน์ทางสิ่งแวดล้อม
	การลงทุน (บาท)	มูลค่าความประหยัดต่อปีการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ 1 ฤดูกาลผลิต (บาท)	ระยะเวลาคืนทุน (ปีการเก็บรักษา)		
กลุ่มการลดปริมาณหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสีย					
1. สร้างมาตรการรับวัตถุดิบให้เข้มงวดยิ่งขึ้น	-	105,096	-	ลดปริมาณหอมหัวใหญ่เน่าเสียปนในกระสอบได้ประมาณ ร้อยละ 7.37 หรือ ลดต้นทุนลงประมาณ 0.48 บาท / กิโลกรัม	- ลดปริมาณและกลิ่นจากหอมหัวใหญ่เน่าเสีย
2. การสร้างจิตสำนึกในการทำงานให้กับพนักงาน	5,000 บาท	213,858	-	ลดหอมหัวใหญ่ที่เน่าเสียลงร้อยละ 1.25	
4. การวางแผนการจัดวางพาเลทในห้องเย็น	-		-		
กลุ่มการประหยัดพลังงานไฟฟ้า					
3. การปรับเวลาการนำหอมหัวใหญ่เข้าห้องพักสินค้าในเวลากลางคืน	-	-	-	ลดค่าไฟฟ้าเฉลี่ย 27.39 บาท / ตัน / เดือน	- ประหยัดพลังงานไฟฟ้า - เป็นการอนุรักษ์พลังงาน
6. ติดตั้งคาปาซิเตอร์ (capacitor)	80,000 บาท	13,386	-		

หมายเหตุ การเก็บรักษาหอมหัวใหญ่ 1 ฤดูกาลผลิต คือ ระยะเวลา 2 เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved